

БЕЛАРУСКІ УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМСАМОЛЬСКАГА І ПРАФСАЮЗНЫХ
КАМІТЭТАЎ БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОЎНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА
ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА

ГАЗЕТА УЗНАГОРОДЖАНА
ГАНАРОВАЙ ГРАМАТАЙ
ВЯРХОЎНАГА САВЕТА
БССР

1986

22

МАЯ

№ 18 (1504)

ВЫДАЕЦЦА З 1922 ГОДА

Рашэнні XXVII з'езда КПСС — у дзеянні!

КУРСАМ ПАСКАРЭННЯ НТП

Натхнёна працуюць супрацоўнікі лабараторыі «Фізічныя асновы плазменнай тэхналогіі» кафедры фізічнай электронікі старшы навуковы супрацоўнік М. М. Нікіфарэнка, малодшы навуковы супрацоўнік Н. Я. Новік, старшы лабарант І. В. Траян. Яны глыбока ўсведамляюць, што паскарэнне НТП залежыць ад творчасці і намаганняў кожнага на сваім рабочым месцы.

Фота А. ВАЛОШЫНА.

БЕЛАРУСКІ УНІВЕРСІТЭТ

ТЭЛЕТАЙП

УЧОРА - СЕЅНЯ - ЗАВТРА

У ФОНД ДАПАМОГІ

пацярпеўшым ад аварыі на Чарнобыльскай АЭС вырашылі пералічыць грошы, заробленыя ў Дзень ударнай працы, байцы студэнцкага будатрада «Рытм» (камандзір А. Дземяшкewіч, камісар Ю. Кашавы). Гэта рашэнне было абмеркавана на пасяджэнні штаба працоўных спраў універсітэта і падтрымана ўсімі камсамольскімі арганізацыямі факультэтаў.

А. КАЗУЛІН,
сакратар камітэта камсамола
універсітэта.

XII САВЕЦКА- БАЛГАРСКАЯ

студэнцкая навуковая канферэнцыя адбылася ва універсітэце. Яе мэта — садзейнічаць далейшаму ўмацаванню і пашырэнню сувязей паміж СССР і Балгарыяй. З уступным словам выступіў доктар гістарычных навук прафесар Д. Б. Мельцар. З дакладамі выступілі студэнты гістарычнага факультэта і факультэта журналістыкі.

А. САМУЙЛІЧ.

II РЭСПУБЛІКАНСКАЯ

навукова-метадычная канферэнцыя праходзіць у гэтыя дні ва універсітэце. Яе тэма: «Актуальныя праблемы педагогікі вышэйшай школы». Універсітэцкая бібліятэка арганізавала адкрыты прагляд літаратуры.

А. САВІЧ.

ДА МАСТАЦКА- СПАРТЫЎНАГА СВЯТА

ў гонар горада-героя Мінска, якое адбудзецца ўпершыню, рыхтуюцца і ўдзельнікі мастацкай самадзейнасці Белдзяржуніверсітэта імя У. І. Леніна. Усе без выключэння нашы калектывы прымуць удзел у тэатралізаваным прадстаўленні на стадыёне, на кірмашы рамеснікаў, у карнавальным шэсці.

М. ТАРАСАВА,
мастацкі кіраўнік студклуба.

ЛЬВОЎСКІ УНІВЕРСІТЭТ

шчыра вітаў пасланцоў Беларускага універсітэта — народны ансамбль танца «Крыжачок», які быў там з канцэртнай праграмай з 15 па 19 мая.

У. МАКАРЭВІЧ,
дырэктар студклуба.

МАЦАВАЦЬ ТРАДЫЦЫІ

З ПАВАГАЙ ДА СВАЁЙ ГІСТОРЫІ

Музею гэтаму ўсяго некалькі дзён, і займае ён пакуль невялікі пакой на IV паверсе юрфака. Але сабраных матэрыялаў хапіла б і для вялікай залы. Гэта адзіны ва універсітэце музей гісторыі факультэта. А гісторыя ў юрыдычнага факультэта багатая і яркая.

...1921 ГОД. Створаны Беларуска-дзяржаўны ўніверсітэт. Адно з аддзяленняў факультэта грамадскіх навук — прававое. На першы курс залічана 192 студэнты.

Цяжкім быў гэты час. Толькі што скончылася грамадзянская вайна. Зруйнаваная краіна цягнулася да ведаў. Нялёгка даводзілася першым студэнтам. Лекцыі слухалі ў невялікім халодным памяшканні, часцей за ўсё стоячы. Але вялікае жаданне вучыцца пераадолявала ўсе цяжкасці. У лютым 1925 года адбыўся першы выпуск факультэта грамадскіх навук, у ліку выпускнікоў — 26 юрыстаў.

1931 год. На базе былога аддзялення, якое стала ўжо самастойным факультэтам, быў створаны Мінскі інстытут саветаў будаўніцтва і права. У 1932 годзе яго перайменавалі ў Беларуска-дзяржаўны юрыдычны інстытут (БДЮІ).

Цікавым і насычаным было студэнцкае жыццё. Пра гэта сведчаць пажайцелыя ад часу газетныя выразкі. У інстытуце актыўна працавалі гурткі мастацкай самадзейнасці, шмат студэнтаў займалася спортам. Юрыст павінен быць усебакова падрыхтаваным. Сведчанне таму — знойдзены ў архіве аб'ёмісты спіс вучэбных дысцыплін. Залог трывалых ведаў — самаадука-

цыя, таму ніколі не была пустой чытальная зала інстытуцкай бібліятэкі. Выпускнікі БДЮІ працавалі ва ўсіх кутках нашай рэспублікі і карысталіся аўтарытэтам і павагай у насельніцтва. Многія з іх сталі вядомымі дзяржаўнымі і грамадскімі дзеячамі. Апошні перадаваены выпуск — 60 чалавек. Кожны трэці загінуў на вайне.

1941 год. У ліку першых у акупаваным Мінску ўзнікла падпольная група, у састаў якой ўвайшлі студэнты і выкладчыкі юрыдычнага інстытута. Актыўнай удзельніцай групы і яе кіраўніком была Марыя Барысаўна Осіпава, якая перад вайной за гадвала кабінетам марксізму-ленінізму і ўзначальвала партарганізацыю інстытута.

Яе імя вядома ўсёй краіне. Пра подзвігі гэтай жанчыны напісаны кнігі, зняты кінафільмы. За падрыхтоўку і выкананне аперацыі па знішчэнню гаўляйтэра Кубэ Марыі Барысаўне Осіпавай было прысвоена званне Героя Саветаў Саюза.

Васіль Сцяпанавіч Жудро — студэнт другога перадаваенага курса, член Мінскага падпольнага гаркома КПБ. Мікалай Канстанцінавіч Каржанеўскі — былы выпускнік юрыдычнага інстытута, адзін з кіраўнікоў Мінскага камуністычнага падполля.

Кароткім было жыццё гэтых людзей. Набліжаючы Дзень Перамогі, яны аддалі Радзіме ўсё, што змаглі. Народ не забыў сваіх герояў. Іх імямі названы вуліцы Мінска.

...Вайна грымела ўжо за межамі нашай краіны. Зруйнаваная беларуская сталіца паступова вярталася да мірнага жыцця. 11 снежня 1944 года пачаліся заняткі ў Мінскім юрыдычным інстытуце.

Пачынаць трэба было літаральна з нуля: фашысты спалілі вучэбны корпус і студэнцкія інтэрнаты, бібліятэку і абсталяванне вывезлі ў Германію. Але ішоў час, разам з Мінскам аднаўляўся і інстытут. Актыўны ўдзел у гэтай вялікай справе прымалі студэнты. Хутка адбыўся першы пасляваенны выпуск. Многія выхаванцы юрыдычнага інстытута сталі кандыдатамі навук, вядомымі дзяржаўнымі і грамадскімі дзеячамі, сярод выпускнікоў ёсць свае літаратары, журналісты, член Саюза кінематографістаў СССР.

1954 год. Мінскі юрыдычны інстытут рэарганізаваны ў юрыдычны факультэт БДУ імя У. І. Леніна. Пачаўся новы этап у яго дзейнасці.

— Наш факультэт ганарыцца сваёй гісторыяй і выпускнікамі, сярод якіх тры Героі Саветаў Саюза. На іх імях і справах павінны вучыцца сённяшнія студэнты. Музей гісторыі факультэта — гэта адна з дзейных форм палітыка-выхаваўчай і патрыятычнай работы сярод моладзі, — так пачаў свой расказ доктар юрыдычных навук, прафесар І. І. Гарэлік — ініцыятар ства-

рэння музея і яго кіраўнік.

Думка гэта ўзнікла 10 гадоў назад. Партбюро факультэта падтрымала ініцыятыву. Створаная ў 1976 годзе група «Пошук» пачала збор матэрыялаў.

Работа чакалася нялёгкай. Трэба было перагледзець вялікую колькасць архіўных матэрыялаў, знайсці патрэбныя фотаздымкі, сустрэцца з многімі людзьмі і запісаць іх успаміны. Уся работа вялася толькі пасля заняткаў, і студэнты не шкадавалі для яе свайго вольнага часу. Сярод тых, хто найбольш актыўна працаваў над стварэннем музея, І. І. Гарэлік назваў трэцякурснікаў І. Ківеля і С. Космача.

— Справа гэта захапіла юнакоў і дзяўчат, — уступіў у размову сакратар камітэта камсамола факультэта Дзмітрый Гарачка.

— Ведаць гісторыю свайго факультэта павінен кожны студэнт, — лічаць усе члены групы «Пошук» і дадаюць: — І актыўна садзейнічаць яе зберажэнню і папаўненню.

І вось наступіў доўгачаканы дзень адкрыцця музея. Сярод ганаровых гасцей была выпускнікі юрыдычнага інстытута Героі Саветаў Саюза М. Б. Осіпава, С. С. Гарошак, міністр юстыцыі БССР Я. А. Чкавікаў, старшыня Вярхоўнага Суда рэспублікі А. А. Здановіч. Перарэзана чырвоная стужка, першыя наведвальнікі азнаёміліся з музеем. Але работа яшчэ не скончылася. Працягваецца збор матэрыялаў для другой часткі музея, якая расказа пра дзейнасць факультэта, пачынаючы з 1954 года.

Група «Пошук» у пошуку...

А. ЯКУБЕЦ,
студэнтка факультэта
журналістыкі.

ДРЫЖЫКІ ў каленках. Ручка не слухаецца здранцвельх пальцаў. Не хапае, як на доўгай дыстанцыі, дыханьня, каб адказаць на пытанне. І толькі думка, што ўсе падручнікі вывучаны літаральна на памяць, — як выратавальны круг... Уступныя экзамены — як даўно і як нядаўна гэта было! А ўжо хутка абарона дыплама і — бывай, «альма матэр»...

Што ж, самы час задумацца, з якім «багажом» ідзеш у самастойнае жыццё, што закладзена, а чаго не ў гэты багаж. Адкладу ўбок чарнавікі дыпломнай — і ўспомню...

...Першы курс. Першая лекцыя. Першы камсамольскі сход.

ПАСТАНОВЫ-ПРАПАНОВЫ І ДУБ ЗЯЛЁНЫ...

Якія першыя словы мы пачулі і сказалі самі? Так, аб адказнасці быць студэнтам. Аб складаных гэтай адказнасці — дысцыпліне і якасці ведаў. Пачулі. Згадзіліся. Сказалі самі. І... Не, не буду сцярджаць, што адразу ж забыліся пра ўсе правільныя словы. Забыцця нам проста не далі — праверкі дэканата, стыпендыяльная камісія, сходы і пасяджэнні камітэта камсамола.

Але студэнцкае жыццё-быццё ішло па свайму раскладу: першыя прапушчаныя лекцыі, першыя «нездавальняюча», перадачы залікаў... Усё гэта суседнічала з праверкамі, сходамі, заклікамі. Вельмі трывала, на працягу ўсіх пяці гадоў вучобы, як бачна цяпер, суседнічала. І — як зноў жа, бачна цяпер — не надта ўплывала адно на адно.

Я сама сакратар камсамольскай арганізацыі курса, сама рыхтавала сходы, выступала на іх. Звычайна пачынала з дысцыпліны — заканчвала якасцю ведаў. Або наадварот, з якасці пачынала — дысцыплінай заканчвала. Слухалі, ківалі, згадзіліся. Выказвалі прапановы. Прымалі адпаведныя пастановы.

І... зноў жыццё-быццё наша ішло па свайму, непадудладнаму пастановам раскладу: пропускі лекцый, «нездавальняюча» ў залікоўках, перадачы. Толькі не падумайце, што на курсе сабраліся адны лайдакі, «двоечнікі», нейкія несумленныя людзі. Зусім не. Многія ўсе пяць гадоў вучыліся добра, займаліся навуковай работай, грамадскімі справамі. Але атмасфера — аб ёй я спрабую разважаць — была такая: **МОЖНА** прагуляць лекцыю, **МОЖНА** не здаць залік, **МОЖНА** гаварыць правільныя словы на сходах, не падмацоўваючы іх справамі.

А чаму можна? Чаму «барацьба за якасць ведаў» барацьбой так і не стала? А засталася заклікам, які існаваў некалькі паралельна з нашай вучобай, штодзённым жыццём?

Мне здаецца, цяпер я ведаю адказ на гэта пытанне. Нас «перакармілі» размовамі аб якасці ведаў. А патрэбна было менш гаворак вясці, а рабіць больш канкрэтных, практычных, я б нават сказала, бытавых заходаў, каб якасць гэту палепшыць. І нам самім, студэнтам, патрэбна, і ўсім, хто павінен клапаціцца аб якасці ведаў.

Бо як было? Першыя месяцы вучобы. Чатыры «пары» ў дзень. Потым — самастой-

ная падрыхтоўка. Дзе рыхтавацца? У «ленінку» запісваюць толькі з трэцяга курса. У бібліятэцы факультэта падручнікаў на ўсіх не хапае. У інтэрнаце... Вось ён, інтэрнат, варты асаблівай размовы. Доўга я не магла прывыкнуць да раскладу інтэрнацкага жыцця. Будынак 13-павярховы. Прадугледжаны і месцы для самастойных заняткаў. Прадугледжаны, але іх няма. Холы — пустыя. Ні сталаў, ні крэслаў, ні лямп... Толькі два гады назад завезлі ў тыя холы сталы. Абнадзейвалі: будуць вам месцы для самастойнай падрыхтоўкі. З'явіліся тыя месцы: два-тры на ўсе трынаццаць паверхаў.

калі прапусціў дваццаць гадзін — проста немагчыма. У нас таксама быў выкладчык, якому больш як палавіна курса здавала залікі і экзамены з другога-трэцяга «заходу». Аб пропусках і думаць было нельга! Мы лічылі яго нейкім дэспатам. Але... толькі ён і застаўся па-сапраўднаму ў памяці. Бо абудзіў да сур'ёзнай, штодзённай удумлайвай працы.

Такім чынам, вельмі многае залежыць ад выкладчыка. Ад вучэбных праграм, ад іх практычнай скіраванасці. У апошнім пераканаліся ў час педагогічнай практыкі. Да гэтага паўгода вучылі, якім павінен быць урок літаратуры, паўгода пісалі план «У лукомор'я дуб зелённы»... А прыйшлі ў клас — разгубіліся. Цэлую чвэрць трэба было вясці ўрок, а як іх вясці — мы не ведалі. Практычных навыкаў зусім не было. Я рыхтавалася да ўрока па 4—5 гадзін, таму што... не ведала, як да яго рыхтавацца. На шчасце, дзеці разумелі, што я практыкантка, што я літаральна дрыжу перад імі. І адносіліся не тое што палажліва, а некаль са спахучаннем, як да свайго аднакурсніка, які блытаецца пад строгім позіркам настаўніка і якога хочацца падтрымаць. І падтрымлівалі — хаця б тым, што не надта сваволілі на ўроках. А вось маёй аднакурсніцы Алене з суседнім класам менш пашанцавала. Не ўспрымаў ён яе і не спахучаў.

І хаця ўсе мы атрымалі залік на практыцы, сказаць, што, напрыклад, я гатова працаваць у школе, не магу. Чаму так атрымалася? Думаю, прычыны трэба шукаць у няправільнай псіхалагічнай і метадычнай арыентацыі студэнтаў. Я да самага размеркавання не ведала, дзе мы, філолагі, можам працаваць, акрамя школы. Была ж у нас і дыялекталогічная практыка, і фальклорная. І да навуковай работы нас прыцягвалі. А аказалася, што ўсе мы — увесь курс — будзем працаваць настаўнікамі. У той час, як да педагогічнай работы нас рыхтавалі значна горш, чым, напрыклад, студэнтаў педінстытута. (Мы з імі практыку праходзілі, дык іхнімі планами і метадычнымі распрацоўкамі нават настаўнікі карысталіся).

Як бачна, прычын, чаму не кожны атрымавае ў залікоўках толькі «выдатна», шмат. Я паспрабавала прааналізаваць тыя, якія не залежаць ад гульства ці добрасумленнасці канкрэтнага студэнта. А залежаць... Ад каго і ад чаго?

Нядаўна чытала ў газете разважанняў рэктара адной з ВНУ рэспублікі аб удасканаленні сістэмы вышэйшай адукацыі ў святле патрабаванняў партыйнага з'езда. Галоўная думка ў гэтых разважаннях: неабходна прыняццёва пераарыентацыя вышэйшай адукацыі ад экстенсіўна-інфармацыйнага да інтэнсіўна-фундаментальнага прыпынку. Тэрміналогія — навуковая. Але мы, студэнты, добра разумеем яе сутнасць. Неабходны новы падыход, новыя напрамкі і мэталы формы навучання. Каб самы каштоўны патэнцыял нашага грамадства — веды, былі ў студэнта толькі выдатныя. Усё, што замінала ў вучобе нам, не павінна замінаць тым, хто прыйдзе ў аўдыторыю заўтра. А для гэтага патрэбны не толькі правільныя словы на сходах ды пастановы-прапановы...

Т. МАРЧАНКА,
студэнтка філалагічнага факультэта.

«Гаворым і спяваем па-руску...»

МЫ — ІНТЭРНАЦЫЯНАЛІСТЫ

СТУДЭНТЫ з 45 краін свету і выкладчыкі падрыхтоўчага факультэта для замежных грамадзян прынялі актыўны ўдзел у падрыхтоўцы і правядзенні вечара адпачынку «Гаворым і спяваем па-руску».

Ганаровае месца было адведзена гасцям — студэнтам-стажерам з ГДР, якія вучацца на філалагічным факультэце, а таксама саветам студэнтам-філолагам. Госці выступілі са сваймі канцэртнай праграмай.

Вечар прайшоў у сяброўскай атмасферы. Замежныя студэнты спявалі рускія і беларускія песні, чыталі вершы, разгад-

валі загадкі, удзельнічалі ў конкурсах і віктарыях, танцавалі.

Мова жарту і смеху была блізкай і зразумелай для ўсіх. Усе студэнты — прадстаўнікі розных краін і кантынентаў — размаўлялі на адной мове — мове міру і дружбы — на рускай мове.

Такія агульнафакультэцкія вечары адпачынку толькі пачалі праводзіцца на факультэце. Яны стануць традыцыйнымі.

ЖАЗЕФ СЛАЙБІ,
ХБУС МУХАМЕД СУХІЛ,
слухачы падрыхтоўчага факультэта.

НА ЗДЫМКУ: «Мой адрас — Саветскі Саюз...»

СЁННЯ СТУДЭНТ — ЗАЎТРА СПЕЦЫЯЛІСТ

Настаўнік ідзе на ўрок...

І ТАКОЕ МЕРКАВАННЕ

КОЛЬКІ ХВАЛЯВАННЯЎ, сумненняў было перад тым, калі пераступілі мы парог школы. Ці змогу, ці сумею? І вось 6 тыдняў педагогічнай практыкі мінула. Што мы зразумелі, чаму навучыліся?

Шлі ў школу, маючы вельмі цьмянае ўяўленне аб рабоце настаўніка. Курс метадыкі выкладання гісторыі ў школе, які чытаўся на працягу аднаго семестра, не даў трывалых практычных уменняў і навыкаў. Глыбокая тэарэтычная падрыхтоўка часам толькі перашкаджала дасціпнаму выкладанню матэрыялу на ўроку.

Студэнт павінен знаёміцца са школай раней, хаця б на другім курсе, калі перад ім перспектыва — школьны настаўнік. Студэнты ж універсітэта, у адрозненне ад студэнтаў педінстытута, амаль да самага размеркавання цешацца надзеяй, што яны ў школу не трапяць. На што ж яны разліваюць? Перспектывы — у кожнага свае. Нехта марыць аб навуковай, нехта — аб грамадскім дзейнасці...

Слабая не толькі прафесійная падрыхтоўка настаўнікаў, але і маральна-псіхалагічная ўстаноўка. У выніку высокакваліфікаваныя, дыпламаваныя спецыялісты аказваюцца бездапаможнымі перад класам вучняў. Ідэяна перакананыя, маральна ўстойлівыя, маладыя, здаровыя людзі шукаюць любыя спосабы, каб не паехаць па размеркаванню або толькі адпрацаваць прызначаныя тры гады.

Пройдуць гады: нехта з нас абароніць кандыдацкую, нехта стане супрацоўнікам музея, і я ўпэўнена, што менш за ўсё будзе настаўнікаў.

Калі перад універсітэтам стаіць задача — рыхтаваць кадры для школы — то, напэўна, патрэбна змяніць не толькі сістэму падрыхтоўкі спецыялістаў, але і сістэму выхавання асобы настаўніка.

Д. І. Мендзялееў пісаў: «Да педагогічнай справы патрэбна заклікаць, як да справы марской, медыцынскай і ім падобных, не тых, хто імкнецца толькі забяспечыць сваё жыццё, а тых, хто адчувае да гэтай справы і да навукі асэнсаванае прываганне і адчувае ў ёй сваё задавальненне, разумеючы агульную народную патрэбу». Павінны змяніцца і самі адносіны прафесарска-выкладчыцкага саставу да школы, да настаўніцкай працы. Пакуль мы чуюм: «Усё роўна вы паедзеце ў вёску. Вядома, паедзем! Куды ж мы дзенемся? Але хто там застаецца праз тры гады? Нас многаму навучылі, але не навучылі галоўнаму: любві да будучай прафесіі».

Шасць тыдняў педагогічнай практыкі, якую мы пачалі з нулявой кропкі адліку ў метадычнай і педагогічнай падрыхтоўцы, мала што прыбавілі да нуля. Мінімальнае напружанне — 14 заліковых урокаў і адно выхаванне мерапрыемства — не дае магчымасці спазнаць увесь смак настаўніцкага хлеба. Афармленне самай рознай дакументацыі, якое толькі аднімае час, не садзейнічае прэстыжу працы настаўніка.

Мы абараняем дыпломныя праекты. Ілюзіі даўно ўжо страцілі сваю прывабнасць. Перспектыва цалкам вызначана для большасці — сельская школа. Пытанне, ці ўсіх задавальняе такая перспектыва, на першы погляд здаецца неістотным. Пра гэта ў нас ніхто не пытаецца. Мы павінны, мы абавязаны — гэта зразумела. Толькі чаму такая вялікая цяжучасць педагогічных кадраў? Ці няма ў гэтым часткі віны універсітэцкай падрыхтоўкі? Калі вучаць усю пакрыху, аднак менш за ўсё таму, чым прыйдзеца займацца на справе.

З. ІЛЬЯСЕВІЧ,
студэнтка гістарычнага факультэта.

ВУЧОБА — ГАЛОЎНАЯ ПРАЦА СТУДЭНТА

НА АДЗЫЛЕННІ палітэканоміі гістфака не без прычыны ганарыцца выпускнікамі 1986 года, студэнтамі V курса Цітовай Аленай і Уладзімірам Усоскім. Алена ўзначальвае савет выдатнікаў факультэта, атрымлівае стыпендыю імя К. Маркса. Уладзімір прымаў актыўны ўдзел у навуковай рабоце факультэта, з II курса з'яўляецца намеснікам сакратара камітэта камсамола па навуковай рабоце.

Заруз у іх — дзяржэкзамены. Але не вельмі хвалююцца: у поспеху яны ўпэўнены.

Фота А. ВАЛОШЫНА.

У цяперашні час, калі партыя паставіла задачу паскарэння сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны, перад камсамолам асабліва востра паўстаюць праблемы ўсведамлення свайго абавязку перад часам, удасканалення свайго прафесійнага ўзроўню, развіцця грамадска-палітычнай актыўнасці, павышэння дысцыпліны і арганізаванасці.

ВАЖНЕЙШУЮ ролю ў рэалізацыі гэтых задач павінна адыграць ГПП. За апошнія гады ГПП студэнтаў стала часткай вучэбна-выхаваўчага працэсу. Гэта не выпадкова. Сучасны спецыяліст, выпускнік ВНУ — гэта не толькі знаўца свайго прафесіі. У працоўным калектыве ён выступае як выхавальца і арганізатар. Уменне працаваць з людзьмі, арганізаваць, натхніць іх на творчую працу — гэта яго важны абавязак.

Для таго, каб рашаць задачы, палітычныя і выхавальчыя, якія ставяцца перад будучымі спецыялістамі, неабходна, каб яны яшчэ ва ўніверсітэце атрымалі для гэтага належную падрыхтоўку. ГПП — гэта сістэма мерапрыемстваў, якія накіраваны на набыванне кожным студэнтам неабходных ведаў і навыкаў арганізатарскай і грамадска-палітычнай работы ў калектыве. ГПП — гэта перш за ўсё сістэма, яна мае сваю структуру, свае мэты і задачы. Яна ўключана ў вучэбны працэс і набывае планамерны і арганізаваны характар. Галоўная задача ГПП — забяспечыць сінтэз прафесійных і грамадска-палітычных ведаў сту-

дэнтаў. Якім жа патрабаванням павінна адпавядаць ГПП як сістэма?

ДЗЕЙСНЫ СРОДАК

Перш за ўсё яна павінна ахопліваць усіх студэнтаў ВНУ. Прычым кожны студэнт павінен праходзіць яе на працягу ўсяго перыяду навучання. Як і любы іншы від практычнай дзейнасці, ГПП носіць калектывны характар, дзякуючы чаму яна мае добрыя выхавальчыя вынікі. Паміж асобнымі формамі ГПП павінна быць узаемасувязь і пераімальнасць, яны павінны развіваць і далаўняць адзін аднаго. Іменна ў гэтым плане неабходна гаварыць аб дыялектычным адзінстве тэарэтычнай і практычнай частак ГПП, аб адзінстве вучэбнай і пазавучэбнай форм дзейнасці студэнтаў.

ГПП на гістарычным факультэце складаецца з наступных форм: работа па павышэнню ідэйна-тэарэтычнага ўзроўню, прафесійная падрыхтоўка, грамадска-палітычная і працоўная

дзейнасць, удзел у маральна-эстэтычным выхаванні, развіццё фізічнай культуры. Вядома, у кожнай з гэтых форм ГПП працягваюцца асабістыя якасці студэнта, прынцыповая ацэнка якіх асабліва набывае значэнне ва ўмовах узростаў чалавечага фактара. Важнае месца ў сістэме ГПП займае вытворчая і вучэбная практыка. Гэта на сённяшні дзень адзін з рэзерваў павы-

май кожным студэнтам работы ажыццяўляецца ў асабістым комплексным плане. Ацэньваецца праходжанне ГПП у форме грамадска-палітычнай атэстацыі і палітычнага заліку. Па выніках ГПА на першым курсе выступаюць залік, на другім і наступных — дыферэнцыраваныя адзнакі. Залік і адзнакі выступаюць у ведамасці і заліковай кніжцы студэнта. Пры атэстацыі

ўдзельнічаюць у грамадскім жыцці эпизодычна ці ў параўнаўча пасіўнай форме. Большасць студэнтаў указалі на цяжкасці пры запавненні асабістых комплексных планаў. Прычынай такога становішча з'яўляецца слабая публічнасць і недастатковае метадычнае забеспячэнне сістэмы ГПП. На жаль, некаторыя студэнты праявілі недастатковую добрасумленнасць пры вывучэнні твораў класікаў марксізму-ленінізму, якія былі ўнесены ў план. Не ўсе студэнты прадэманстравалі добрае веданне перыядычнага друку.

На гістарычным факультэце адбылася навукова-практычная канферэнцыя «ГПП: вынікі, задачы, перспектывы», якую арганізавалі партыйнае бюро і камітэт камсамола гістфака, кафедра марксісцка-ленінскай філасофіі гуманітарных факультэтаў. У рабоце канферэнцыі прынялі ўдзел прадстаўнікі камітэта камсамола ўніверсітэта, камсамольскія актыўныя члены савета па ГПП. Канферэнцыяй былі распрацаваны рэкамендацыі па правядзенню грамадска-палітычнай практыкі. Яны паступова выконваюцца. Восенню на чарговай грамадска-палітычнай атэстацыі можна будзе гаварыць пра іх дзейнасць.

М. ЧАСНОЎСКІ,
сакратар партбюро
гістарычнага факультэта,
Я. ЯСКЕВІЧ,
старшыня савета па ГПП
гістарычнага факультэта.

ТЫСЯЧА І АДЗІН РЭЦЭПТ ТВАЙГО АДПАЧЫНКУ

ЗА ЗДАРОЎЕМ!

ШТО МОЖА БЫЦЬ для чалавека больш важным за яго здароўе? На гэты рытарычнае пытанне ўсе, напэўна, адкажуць аднолькава: толькі здароўе! І можа чалавек, які ніколі не адчуваў ніякага болю, адкажа інакш. Але ці ведаеце вы такога чалавека?

У нашай краіне ў галіне аховы здароўя дасягнуты значныя поспехі. Важную ролю ў агульнай справе адыгрываюць санаторна-прафілакторныя метады лячэння. Сёння мы раскажам аб прафілакторыі БДУ імя У. І. Леніна.

Ён размешчаны ў 10 кіламетрах ад універсітэта, у 2 — ад гарадской мяжы, у Шчымыслаўцы, у высотным будынку інтэрната рэдыфізікаў і біёлагаў на 2-м

функцыянальнай дыягностыкі, стаматалагічны, падводнага душа-масажу і іншыя. Мы можам дыягнасціраваць і лячыць шэраг асноўных захворванняў, праводзіць прафілактычныя мерапрыемствы, якія папярэджваюць узнікненне захворванняў.

Прафілакторый за 1985 год заняў першае месца сярод прафілакторыяў вышэйшых навучальных устаноў БССР. Гэта гаворыць аб многім. Вось што паведаміла супрацоўніца НДІ прыкладных фізічных праблем **А. М. Мердзіч:**

— Доўгія гады мяне мучылі прастудныя хваробы. Але я сумнявалася, што ў прафілакторый мне чымсьці дапамогуць.

Усе сумненні пакінулі мяне хутка. Зараз я ні на што не скарджуся, не хварэю. Дзякуй, прафілакторый!

Трэба адзначыць, што пуцёўка каштуе 22 рублі. Кожная пятая з іх — бясплатная. Харчаванне — 3 разы ў дзень, на 2 рублі ў суткі. Але вось што цікава. Мала хто ведае, якія дакументы і фармальнасці неабходны для набывання пуцёўкі. Акрамя таго, многія студэнты лічаць, што

яе набываць проста немагчыма або цяжка. А некаторыя нават не ведаюць аб існаванні нашай лячэбніцы. Гэта гаворыць аб дрэннай інфармаванасці студэнтаў прафсаюзнымі арганізацыямі факультэтаў.

Таму тлумачым: **КОЖНЫ** студэнт, і не толькі з захворваннямі, мае права на набыванне пуцёўкі ў прафком для абследавання. Зразумела, перавагамі карыстаюцца тыя, хто нядаўна выйшаў з бальніцы, хто мае хранічныя хваробы. Для атрымання пуцёўкі

неабходна даведацца рэкамендацыі з налічнікі на месцы жыхарства аб санаторна-курортным лячэнні ці абследаванні. Яе трэба прадставіць у прафком факультэта. Прафком разглядае просьбу і пры неабходнасці выдае пуцёўку, з якой і накіроўваюцца ў дзень заезду ў прафілакторый. Там запавяняецца санаторна-курортная картка і... можна адпачываць і набірацца сіл.

А. ВАЛОШЫН,
Фота АУТАРА.

і 3-м паверхх. Створаны ён зусім нядаўна — 18 кастрычніка 1983 года.

Невялікі персанал прафілакторыя: неўрапатолог, тэрапеўт, стаматолог, дзве медсястры, работнікі сталовай штогод абслугоўваюць прыкладна паўтары тысячы чалавек.

— Наша гаспадарка разлічана на 100 стацыянарных месцаў, гаворыць галоўны ўрач Мікалай Браніслававіч Канапелька. — Пакуль гэтага хапае, але ў будучым устане пытанне аб пашырэнні магчымасцей абследавання і лячэння большай колькасці студэнтаў.

Хочацца адзначыць, што кіраўніцтва ўніверсітэта не шкадуе сродкаў для аснашчэння прафілакторыя. На сёння ў нас каля 20 лячэбных, абсталяваных сучаснай тэхнікай кабінетаў. Сярод іх такія, як кабінет электралачэння, інгаляторы, фатарый,

Робата надзейнае плячо

ЗА РАДКОМ АСНОЎНЫХ НАПРАМКАЎ

«Асвоіць серыйны выпуск... прамысловых робатаў...»

У адным з цэхаў мінскага навукова-вытворчага аб'яднання «Гранат» з раніцы да вечара ідзе ўрок гімнастыкі. Два дзесяткі рук згінаюцца і разгінаюцца, паварочваюцца ў суставах, быццам бы прыладжваюцца схіпаць нейкі нябачны прадмет. Іх мускулы ў літаральным сэнсе сталыя...

— Так, падобна на гімнастыку, — згаджаецца начальнік тэхнічнага аддзела А. Мяснікоў, — хоць правільна гэта называецца тэхналагічным праграмам. Тут рыхтуюць да адпраўкі на прадпрыемствы першую партыю перспектывных прамысловых робатаў. Спецыялісты называюць іх

антрапаморфнымі, здольнымі, падобна чалавеку, маніпуляваць прадметамі і інструментамі. Бо наша рука — пакуль што самы ўніверсальны і гарманічны механізм, створаны прыродай. Таму іменна яна стала прататыпам для канструктараў, якія забяспечылі маніпулятару шэсць ступеней рухомасці. Толькі ў адрозненне ад чалавечай робат-маніпулятар можа разгагнуць локцёвыя сустаў і адваротны бок або вярцець кісцю, быццам прапелерам.

Калі правесці ўмоўны адлік часу, то «нованароджаны» яшчэ ў ясельным узросце. Напэўна таму перад наведвальнікамі адной з выставак ён сапраўды «забаўляўся» з яркай пластмасавай цацкай. Праўда, тут жа высвятлялася, што

яна даволі складаная: галаваломка «Радуга» — «сваячка» кубіка Рубіка. І зусім не забавай гэта было, а многаступеньчатай аперацыйнай зборкі гатовага вырабу. Робат браў дэталі пальцамі-схвататамі і строга паслядоўна злучаў іх. Прычым дакладнасць стыковак была ў дзясятую частку адной дзясятай міліметра.

Абучаны новы аграгат карытацца і многімі інструментамі. Збоку гэта выглядае так: калі б работнік, аддзяляючы часова ўказальны палец, прымацоўваў на яго месца адвёртку, а праз нейкі час вырашаў замяніць вялікі — паяльнікам. З дапамогай сістэмы кіравання, у аснове якой электронна-вылічальная машына, робат ператвараецца то ў слесара-зборшчыка, то ў зваршчыка, то ў маляра. Пачалося яго ўкараненне ў радзе «галін прамысловасці». Напрыклад, на вытворчым аб'яднан-

ні «Мінскі трактарны завод імя У. І. Леніна» робат возьме на сябе самую працаёмкую аперацыю зваркі кабінаў.

— Гэта толькі адна з мадэлей выпускаемых намі прамысловых робатаў, — сказаў генеральны дырэктар НВА «Гранат» А. Цітоў. — Яе з'яўленне характэрна тым, што ярка адлюстроўвае ўзаемадзеянне розных сектараў навукі. Нам, работнікам вытворчасці, не заўсёды мэтазгодна займацца нейкай вузкасцю спецыяльнай распрацоўкай. Часта для гэтага больш падыходзяць вузаўскія вучоныя з іх фундаментальнай базай, кругам памочнікаў з ліку аспірантаў і студэнтаў. Так узнікла ў нас сістэма ўзаемавыгадных гаспадарча-дагаворных адносін. У шырокім сэнсе навукова-вытворчае аб'яднанне «Гранат» ужо можна называць НВА, дабаўляючы азначэнне «навучальна». Напрыклад, кафедра кібернетыкі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта імя У. І. Леніна на чале з прафесарам А. Міхалевым даследава-

ла шляхі павышэння надзейнасці новага робата, калі мы вырашылі прымяніць бескалектарныя электраухавікі. Гэта дазволіла ўзняць мяжу «стомленасці» маніпулятара роўна на парадак вышэй. Калектыў прафесара В. Анхімяка з Беларускага політэхнічнага інстытута распрацаваў прыцыпы кіравання электрапрыводам, а цяпер дабіваецца павышэння хуткасці і дакладнасці рухаў робата. Наша дзеішча тады дасягне сталасці, калі будзе ўмець адапціравацца ў знешнім асяроддзі, бачыць дэталі і адчуваць з ёй кантакт. Такія датчыкі нам дапамагаюць ствараць вучоныя Мінскага радыётэхнічнага інстытута і Маскоўскага вышэйшага тэхнічнага вучылішча імя Баўмана.

Мяжы ўдасканаленню робата-сістэм няма. Гэтак жа, як і карысным формам узаемадзеяння спецыялістаў галіновай і вузаўскай навукі.

С. КРАПІВІН.

ФОТАРЭПАРТАЖ СА ЗЛЁТУ ФІЛОЛАГАЎ

СВЯТА МОЛАДЗІ, МІРУ, ВЯСНЫ

СЕМ ГАДЗІН раніцы. Каля філалагічнага факультэта ўжо шматлюдна. Строяцца роўныя калоны і пад гукі ваеннага аркестра накіроўваюцца да галоўнага корпуса ўніверсітэта. Так ужо павялося, што перш чым адправіцца ў Вязынку, урачыстае шэсце філфакаўцаў падыходзіць да мемарыяльнага Знака выкладчыкам і студэнтам ўніверсітэта, загінуўшым у гады Вялікай Айчыннай вайны. Мінуты, праведзеныя тут — гэта мінуты памяці, кветкі, пакладзеныя тут — гэта даніна ўдзячнасці.

...І вось прыпынак электрычкі «Вязынка». «Усёй планеце вядомай ты стала: тут на свет нарадзіўся Купала», — так сказала пра гэта месца пэзэса Канстанцыя Буйло.

Мы ідзем па сцяжынцы. Буйная ранішняя роса мочыць ногі. Ужо здалёк віднеецца палатачны лагер. На працягу дня тут пройдзе і конкурс на лепшае афармленне палаткі, і турыстычная эстафета «Сцяжынкамі Купалы», і канцэрт, і яшчэ будзе тут шмат цікавых мерапрыемстваў.

Дзесяць гадзін трыццаць мінут. Камандзіры атрадаў пачынаюць здачу рэпартаў сакратару

Вязынка. Дзевяты год запар гэты маляўнічы куточак беларускай зямлі становіцца месцам, куды ў час вясенняга паўнаквядца прыязджаюць выкладчыкі, студэнты, шматлікія госці філалагічнага факультэта. Прыязджаюць, каб на поўныя грудзі ўдыхнуць у сябе веснавы водар купалаўскай зямлі, каб прайсціся па сцяжынцы пісьменніка, каб яшчэ раз ля помніка вялікаму песняру выказаць яму транікнёныя словы асабістай пашаны.

І хаця ў гэты дзень надвор'е было вельмі капрызным — значна пахладала і сыпануў дождж — настрой ва ўсіх, хто прысутнічаў на IX злёце філолагаў, быў па-сапраўднаму святочным.

камітэта камсамола філалагічнага факультэта Ірыне Крэтовіч. Вітае ўсіх прысутных дэкан філалагічнага факультэта А. А. Волк:

— Мы сабраліся на традыцыйны злёт студэнтаў у Вязынцы. Злёт праходзіць у знамянальны час. Краіна ўпэўнена і натхнёна ідзе па шляху ажыццяўлення задач, вызначаных XXVII з'ездам КПСС. Мы добра разумеем, якія вялікія задачы стаяць перад намі. Сёння, бачачы вас у будатрадаўскіх куртках, мы ўпэўнены, што і пасля здачы сесіі, у час III працоўнага семестра вы будзеце з гонарам несці званне студэнта-філолага на будаўнічых пляцоўках, на калгасных палях.

Праграма злёту вялікая. Жадаю паказаць вам добрыя вынікі ў спартыўных спаборніцтвах, конкурсе мастацкай самадзейнасці. Выдумкі вам, фантазіі, добрага настрою!

— І я ў сваю чаргу, — бярэ слова прарэктар ўніверсітэта прафесар У. С. Багданаў, — ад імя рэктарата, партыйнага камітэта, камітэта камсамола хачу павіншаваць вас са святам філолага.

Філолаг... Колькі цудоўнага звязана з ім на зямлі! У гэтым годзе мы абмяркоўвалі новыя Правілы прыёму студэнтаў ва ўніверсітэт. Было шмат змен, дапаўненняў, а вось здача экзамена па філалогіі засталася абавязковай для паступаючых на ўсе спецыяльнасці. Без ведання мовы

і літаратуры нельга абысціся нікому. А вы тым больш — будзеце выкладаць гэтыя прадметы дзецям. Усяго вам добрага на гэтым шляху!

У неба ўздзімаецца сцяг. Права падняць яго прадастаўлена

ваў вашу ўвагу на правы фланг нашага паstraення. Тут стаяць нашы студэнты-прызыўнікі, тыя, каму праз некалькі тыдняў патрэбна будзе ісці служыць у рады Савецкай Арміі. І таму сёння ў нас на філфаку не толькі свята, але і праводзіны. Пажадаем вам добра служыць і разам з тым думаць, што вас чакае вялікая філфакаўская сям'я. Шчаслівага вам вяртання!

Слова ад студэнтаў-прызыўнікоў мае Пётр Рафеенка, студэнт I курса:

— Давольна нам у сваю чаргу падзякаваць за шчырыя віншаванні і пажаданні. Асабліва прыемна,

ўславіў неўміручым словам яе прыгожасць. Асабліва Янка Купала любіў вясну. Сустрэча філолагаў у Вязынцы вясной, у месцах нашай слаўнай Перамогі, калі абуджаецца прырода, усё жывое цягнецца да цяпла і сонца — гэта таксама сімвал, сімвал неўміручасці генія паэта. Хай над намі лунае цяпло купалаўскай вясны, прыгожай і мірнай. Хай сёння на зямлі Янкі Купалы, народнага паэта Беларусі, зноў і зноў гучыць дарагое для нас слова «мір». Гэтыя словы і сталі лейтэматывам правядзення ўсяго злёту.

Тэмай барацьбы за мір, за

камандзірам будаўнічых атрадаў, пераможцам у сацыялістычным спаборніцтве і выдатнікам вучобы.

На ўсё наваколле разносяцца гукі песні, такой блізкай і роднай кожнаму, роднай купалаўскай «Спадчыны».

І зноў, і зноў думкі вяртаюць да тых дзён, калі жыў тут паэт, калі верыў у светлае будучае чалавецтва, радаваўся поспехам сваёй краіны, шчыра вітаў яе прамыністае заўтра. Як наказ нам, новаму пакаленню, гучаць радкі з верша паэта «Наша моладзь».

— Дарагія выкладчыкі, студэнты, госці, — звярнуўся да прысутных намеснік дэкана факультэта У. М. Лазоўскі, — я хачу кіра-

што гэтыя цёплыя словы прагучалі для нас іменна на гэтай зямлі, на радзіме Я. Купалы, песняра роднага народа і роднага нашага краю. Хочацца, каб сваім парадкам мінулі гады службы і мы ўсе зноў сабраліся вольна, разам. Мы будзем памятаць пра ваш наказ, пастараемся добра служыць.

Ёсць і яшчэ адна добрая традыцыя гэтага свята. Тут, на зямлі Янкі Купалы заўсёды ўспамінаюць тых, хто гераічна змагаўся за незалежнасць нашай Радзімы. З любоўю і пашанай называюць імяны ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны, выкладчыкаў факультэта і дораць ім кветкі...

Купала ўсёй душой любіў сваю родную зямлю. І назаўсёды

агульнае шчасце, братэрства ўзаемаразумеенне, сяброўства, былі прасякнуты вершы Алены Старажавай, Галіны Ракоцы, Сяргея Кавалёва... Пад гоман лісця стогадовых ліп, у сугуччы з хорам птушых спеваў гучалі галасы маладых аматараў пэззіі як спеведзь перад вялікім песняром.

...А увечары ўсе сабраліся каля вогнішча. І напэўна кожнаму думалася тады: «Мы будзем вяртацца зноў і зноў у гэтыя мясіны, каб дакрануцца душой да вытокаў светлай купалаўскай песні. Дзякую табе, беларуская зямля, што нарадзіла нам нашага Купалу!»

А. МАТУСЕВІЧ.
НА ЗДЫМКАХ: імгненні злёту.
Фота Г. ЮРЧАНКІ.

**БЕЛАРУСКІ
УНІВЕРСІТЭТ**

Мінская паліграфічная фабрыка
«Красная звезда» МВПА імя Я. Коласа.
22 мая 1986 г.
АТ 19144. Зак. 605.

220080, Мінск-80, УНІВЕРСІ-
ТЭЦКІ ГАРАДОК, ВУЛ. БАБ-
РУЙСКАЯ, 9, ПАВЕРХ 4,
ПАКОІ 72-73.
ТЭЛЕФОН 20-68-27.

Рэдактар
В. П. ВАРАБ'ЕЎ.